

ἀπολογία ἡ, ἀπολογία λόγ. σύνηθ. ἀπὸλογία Πόντ. (Κερασ. κ.ά.) ἀπολογία Κάρπ. Κύπρ. Πελοπν. (Μεσσ.) Σκῦρ. — ΓΨυχάρ. Στόν ἰσκιό 114 ἀπουλονιά Θράκ. (Σουφλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) 'πολογία Θεσσ. (Ἀλμυρ.) Κύπρ. ἀπὸλογία Αἰγιν. Εὐβ. (Κάρυστ. κ.ά.) Ἰκαρ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύπρ. Πελοπν. (Λακεδ. Λακων. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) Ρόδ. Στερελλ. (Γαρδικ.) Σύμ. Χίος ἀπὸλογία Θράκ. (Αἰν.) Στερελλ. ἀπὸλογία Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Εὐβ. (Ἰορ.) ἀπ'λοῖα Στερελλ. (Κλών.) ἀπ'λογία Θράκ. (Μάδυτ.) Μεγίστ. Πελοπν. (Ἀρχαδ.) Σκῦρ. 'πὸλογία Κρήτ. Νίσυρ. Χίος 'πὸλογία Χίος ἀπ'λουῖα Σκόπ. 'π'λουῖα Θράκ. (Κομοτ.) 'πελογία Τήλ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀπολογία. Ὁ τύπ. ἀπ'λογία ἐκ τοῦ ἀπολογία κατὰ τὸν νόμον τοῦ Kretschmer. Ὁ τύπ. 'πελογία ἐκ τοῦ ἀπελογία, ὃ καὶ παρὰ Δουκ. ἐν λ. ἀπὸλογία.

1) Ἀπολογία 1, ὃ ἰδ., λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Εὐβ. (Ἰορ.) Κρήτ. Σκόπ. — ΓΨυχάρ. ἐνθ' ἀν.: Τὸν κάλεσαν σὲ ἀπολογία λόγ. σύνηθ. Ἀπὸλογία γὰρ νὰ 'χῃς νὰ δώσης 'ς τὸ Θεὸ Κρήτ. || Ποίημ.

Γιατὶ μιὰ μέρα ἀσκημὴ θενὰ τοὺς ξημερώση
ποῦ θὰ 'ρθῇ ὥρα 'ς τὸ Θεὸ ἀπολογία νὰ δώση

ΓΨυχάρ. ἐνθ' ἀν. 2) Ἀπολογία 2, ὃ ἰδ., Αἰγιν. Θράκ. (Αἰν. Κομοτ. Σουφλ. κ.ά.) Κάρπ. Κρήτ. Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νίσυρ. Πελοπν. (Ἀρχαδ. Λακεδ. Λακων. Μεσσ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) Ρόδ. Σκῦρ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Γαρδικ. Κλών.) Σύμ. Τήλ. Χίος κ.ά.: Δὲ δίδ' ἀπὸλογία ὅ,τι καὶ ἂν δοῦ λένε Κρήτ. Τρεῖς ὥρες νὰ τοῦ μιλᾷς, ἀπὸλογία ἐν παίρνεις ποὺ τὸ στόμαν του Ρόδ. Φώναζε φώναζε τίποτα, οὔτε κρῖο οὔτ' ἀπ'λοῖα Κλών. Ἐφώναξε καὶ δὲν ἀκούστηκε ἀπὸλογία Κρήτ. Δὲ μοῦ στρέφεις ἀπολογία; (δὲν μοῦ ἀπαντᾷς;) Ἀπύρανθ. Ἀπὸλογία περιμένω Χίος Τοῦ κουλουκουσκί'σι πουλὺ γὰρ νὰ μᾶς δώκ' ἀπουλονιά Αἰτωλ. Φάναξα φάναξα, δὲ δῆρα κάμμι ἀπουλονιά Σουφλ. || Φρ. Καλὲς ἀπὸλογίες (καλὰ νέα νὰ ἔχῃς ἀπὸ τοὺς ξενιτεμένους σου. Συνών. φρ. καλὰ μαντὰτα - χαμπάρια) Χίος || Ἄσμ.

Ἄμε, φεγγάρι μου λαμπρόν, τῆς μάννας μου χαμπάρι,
τῆς ἀδερφῆς μου 'πὸλογία γὰρ νὰ 'ρτῇ νὰ με πάρῃ

Χίος

Οὕτε γραφὴ μοῦ στέλλει οὔτε ἀπὸλογία

Λακεδ. 3) Ἀπολογία 3, ὃ ἰδ., Εὐβ. (Κάρυστ.) Θεσσ. (Ἀλμυρ.) Θράκ. (Μάδυτ.) Πόντ. κ.ά.: Ἀπὸλογία δὲν ἔβγαλε Κάρυστ. Μιὰ τὸν ἔδωκα ποῦ 'πολογία δὲν ἔβγαλε Ἀλμυρ.

4) Κακολογία, διαβολὴ Μεγίστ.: Παροιμ. Ἐπ'λοῖα 'ς τοῖς τρεῖς γεννιέται, 'ς τοῖς ἑξι φανερώνεται (ὅτι ἡ διαβολὴ ταχέως διαδίδεται, ἀλλὰ καὶ ταχέως ἐξελέγχεται). Συνών. ἀβάνεμα, ἀβανιὰ 1, ἀθιβολὴ 5, κακογλωσσία, κακολογία. β) Μετων. ἐπὶ ἀνθρώπου κακοῦ, ὑπούλου κττ. Κύθηρ.: Εἶναι αὐτὸς μιὰ ἀπὸλογία! Ξέρεις τί ἀπὸλογία εἶναι; 5) Ἀποπομπὴ Κύπρ.: Φρ. Γὰρ μιστὸν γὰρ 'πολογία (ἡ ἐλέησέ με ἡ διώξε με. Ἐπὶ ἐπαίτων). 6) Τὰ τῆς οἰκίας χρειώδη, οἶον ἐργαλεῖα κττ. Κύθηρ.: Χρήσιμη ἀπὸλογία. Εἶχα τοῖς ἀπὸλογίες μου 'ς τὴ γάσσα.

ἀπολογιάζω (I) Κάρπ. Κύπρ. Πελοπν. (Βυτίν.) ἀπολογιάζω Κάρπ. 'πολογιάζω Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Κύπρ. 'πολογιάζω Κύπρ. ἀπὸλογιάζω Κάρπ. Κωνπλ. Πελοπν. (Λακων.) ἀπὸλογιάζω Κάρπ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) ἀπ'λογιάζω Πελοπν. (Βούρβουρ.) 'πὸλογιάζω Θράκ. (Σιρέντζ.) 'πὸλογιάζω Εὐβ. (Ἰορ.) 'π'λουῖα Εὐβ. (Σιρέντζ.) 'πολε-γιάζω Κύπρ.

Τὸ μεσν. ἀπολογιάζω, παρ' ὃ καὶ ἀπὸλογιάζω.

1) Ἀποκρίνομαι, ὁμιλῶ πρὸς τινα Θράκ. (Σιρέντζ.)

Κάρπ. Κύπρ. Κωνπλ.: Δὲν ἀπὸλογιάζω Κωνπλ. Δὲν 'πὸλο-γιασες; σὲ μιλῶ! Σιρέντζ. || Ἄσμ.

Ἐτοῦτος εἶναι βασιλέας, πῶς νὰ τὸν 'πολογιάσω;

Κύπρ.

Κόρη μ', ἂν ἔρτῃ ὁ Κωσταντῆς, πῶς θὰ τ' ἀπὸλογιάσω;

Κάρπ.

Καὶ πῶς ἀργυρομαστραπὰ καὶ ὀλόχρυσος προσέβρι,
μπροσείρνει του καὶ πλύνεται, κρουφὰ τ' ἀπὸλογιάζει
(προσέβρι = προσόψι, μπροσείρνει = χύνει νερὸ) αὐτόθ.

Ἄν ἔχῃς μ' ἄλλον νεὸν φιλιάν, ἔβγ' ἀπολόγιασέ μου αὐτόθ. β) Λέγω, ὁμολογῶ, γνωστοποιῶ τι Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.): Ἄσμ.

Σώπα σώπα, κλεφτόπουλλο, καὶ μὴν τὸ 'πολογιάζης.

2) Ὁμιλῶ πρὸς τινα τραχέως, δυσμενῶς Εὐβ. (Ἰορ.) Πελοπν. (Βυτίν. Λακων.): Ἦρτε τσαὶ μὲ 'πὸλογίασε Ἰορ. Συνών. ἀπολαλῶ 3, ἀποπαίρων. β) Ἀπαγορεύω, ἐμποδίζω Πελοπν. (Λακων.): Σ' ἀπὸλογίασε νὰ τὸ κάμῃς.

γ) Ἐνοχλῶ, πειράζω Εὐβ. (Ἰορ.): Μὲ 'πὸλογιάζει ὁ πόνος λίγο λίγο. δ) Κάμνω τινὰ νὰ χάσῃ τὴν διαύγειάν του, θορυβῶ τινα Εὐβ. (Σιρέντζ.): Τὰ 'π'λοῖασι αὐτὰ τὰ πιδιά. Ἰπ'λουιστήκαν ἀπὸ τὴν πείνα. Τί ἔχεις καὶ περπατεῖς σὰν 'π'λουισμένους; Περὶ τῆς σημ. ἰδ. καὶ ΒΦάβην ἐν Ἀθηνᾶ 45 (1933) 342. Συνών. παραλογιάζω, σασιζώ. 3) Ἀρνοῦμαι, ἀποποιεῖμαι, ἀποκρούω Κύπρ. Πελοπν. (Βούρβουρ.): Τοῦ τὸ γύριμα καὶ μ' ἀπ'λόιασε Βούρβουρ. Τὴν ἀπ'λόιασαν τὴ νύφη (τὴν ἄφησαν, δὲν τὴν παίρνουν) αὐτόθ. Ἐζήτησε τὴν κόρην τοῦ δεινα, ἀμ-μὰ ἐν τοῦ τὴν ἔδωτ' ἐν, ἐπολέγιασέν τον Κύπρ. Ὅπου ζητήσῃ γεναῖκαν 'πολεγιάζουν τον. 4) Ἀπολύω, ἀποπέμπω, Κύπρ.: Ἐπολέγιασεν τὴν μισταρκὸν του. Τὸ χωρκὸν ἐπολέγιασεν τὸν δάσκαλον. Ἐπῆα ἔσ-σω τους τῶα ἀπολογιάσαν με (ἔσ-σω τους = 'ς τὸ σπῖτι τους). || Ἄσμ.

Νὰ 'ταν 'πὸ 'κείνους ποῦ 'ξερα, δὲν τὸν ἐπολεγιάζαν.

Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ. Η στ. 2968 (ἐκδ. JSchmitt) «ὥρισεν καὶ ἀπὸλογίασαν ὅλα του τὰ φουσα-σᾶτα καὶ Μαχαιρ. 1,172 (ἐκδ. RDawkins) «ν' ἀπολο-γιάσης τοὺς ξένους νὰ πᾶσιν καὶ νὰ μείνῃς μοναχός».

5) Προπέμπω, κατευοδῶ Κύπρ.: Ἐπολόγιασαν τὸν ἀρφὸν τῆς ποῦ πᾶει 'ς τὸ ταξίδι. Ἀπολογιάζουσιν τὸν δεσπότην μὲ τὴν παρτάξιν. Ἐπῆμεν τῶα 'πολογιάσαμεν τον ἰθα μ' ἔξω ποῦ τὸ χωρκόν. 6) Παρέχω διαζύγιον, δια-ζευγνύω Κύπρ.: Ὁ δεσπότης ἀπολόγιασε τὸν δεινα ἀπὸ τὴν γεναῖκά του. Συνών. χωρίζω. 7) Μέσ. διαλύω τὴν φιλιάν Κύπρ.: Ἀπολογιάστησαν.

ἀπολογιάζω (II) Κάρπ. ἀπολογιάζω Κάρπ. ἀπὸλο-γιάζω Ζάκ. 'π'λουῖα Εὐβ. (Σιρέντζ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. λογιάζω.

1) Βασανίζω τι ἐν τῇ διανοίᾳ μου, σκέπτομαι, διαλο-γίζομαι Κάρπ.: Ἄσμ.

Περαστικὸς ἐν-νὰ διαῶ νὰ τῆς τὸ τραουδήσω
λογιάζ' ἀπολογιάζω το, τὴ ρύμη τῆς διααίνω.

Συνών. λογιάζω, συλλογιάζομαι, συλλογίζομαι.

2) Παρατηρῶ, βλέπω Ζάκ.: Ἄσμ.

Καὶ σύντομα τῆς κιβωτὸς τὴν πόρτα ἀνασκεπάζει,
τετράποδα πετούμενα καὶ τ' ἄλλα ἀπὸλογιάζει.

Συνών. ἀγναντίζω (I) 1, ἀντικρύζω 1.

ἀπολογίαρις ἐπίθ. Πελοπν. (Κλουτσινωχ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπολογία καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ις.

Ὁ ἄξιος κακολογίας, ἐπιτλήξεως: Τ' ἀπολογιάρικο!
(ἐπίπληξις πρὸς κλαῖον τέκνον).

